

Observator de politici publice

Politici responsabile pentru dezvoltare durabilă

Observatorul de politici publice cuprinde analiza unor proiecte de acte legislative și normative de sensibilitate publică din agendele Executivului și Legislativului din Republica Moldova, precum și a unor informații publice, în scopul identificării potențialelor riscuri pentru interesul public.

Documentul a fost realizat în cadrul proiectului „Holding Governors Accountable: Civil Society Conducting Economic Expertise of Risky Legal Initiatives” susținut financiar de National Endowment for Democracy. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorilor.

Noi riscuri de legiferare a impunității și periclitare a investigațiilor fraudelor din sistemul bancar

Transparency International–Moldova (TI-Moldova) își exprimă îngrijorarea în legătură cu faptul, că în ajunul încheierii actualei sesiuni parlamentare, guvernării au readus în agenda actelor legislative două idei mai vechi, blocate anterior printr-un efort comun al societății civile și partenerilor de dezvoltare¹: **amnistia capitalurilor și de-criminalizarea infracțiunilor de ordin economic și financiar**. De această dată, inițiativele enunțate au fost atașate procesului de modificare a legislației fiscal-bugetară și umbrite de intențiile aparente ale guvernărilor de a reduce povara fiscală asupra populației și agenților economici.

De rând cu aceste proiecte de legi care periclitează procesul de investigare și recuperare

¹<http://www.transparency.md/2016/12/12/adoptarea-proiectului-legii-privind-liberalizarea-capitalului-submineaza-eforturile-anticoruptie/>,
<http://www.transparency.md/2017/01/12/apel-al-reprezentantilor-societatii-civile-catre-guvernul-statelor-unite-ale-americii/>, <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2016/12/21/world-bank-statement-on-capital-liberalization-and-fiscal-stimulation-law-in-moldova>,
<http://www.ipn.md/en/economie-business/81114>,
<http://www.transparency.md/2017/02/07/no-amnesty-for-corruption-in-moldova/>

a mijloacelor extrase din sectorul bancar al RM, inclusiv din BNM, precum și creează oportunități de legalizare a acestor mijloace în beneficiul persoanelor implicate direct și indirect în scheme frauduloase, guvernării au pe rol și alte proiecte în detrimentul interesului public.

Recent, TI-Moldova a aflat despre existența unui proiect ce ține de **modificarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei**. Reținem că proiectul în cauză nu a fost făcut public, așa cum o cer rigorile transparenței decizionale. Extrasul din textul neoficial al proiectului este prezentat în anexă.

Potrivit documentului, modificările vin să ofere în exces protecție, siguranță și compensații responsabililor din cadrul BNM de supravegherea și gestionarea domeniului financiar-bancar. De rând cu propunerile BNM de a admite gestionarea acesteia de la distanță², un grup de autori propune protecție angajaților BNM de orice urmărire penală și administrativă pentru „acțiunile sau omisiunea îndeplinirii unor acțiuni în cadrul procedurilor arbitrale la care au fost împuterniciți să participe de BNM”. Totodată, autorii propun oferirea compensațiilor bănești membrilor Comitetului executiv care și-au încetat mandatul, precum și personalului BNM care și-au încheiat raporturile de muncă pentru o perioadă după plecarea din funcție achitate din fondurile BNM (care, în fond, este o ”plată pentru tăcere”).

În cazul adoptării unor astfel de proiecte de către Parlament, sunt iminente o serie de riscuri:

- legiferarea impunității persoanelor care au conceput, au realizat, au beneficiat de pe urma fraudelor financiar-bancare, precum și a celor care nu au întreprins măsuri pentru a preveni fraudele;

² <http://www.bnm.md/ro/content/proiectul-legii-pentru-completarea-legii-nr-548-xiii-din-21-iulie-1995-cu-privire-la-banca>

- periclitarea investigațiilor, precum și a recuperării ulterioare a mijloacelor extrase fraudulos din sectorul bancar, inclusiv din BNM.

Atragem atenția organelor de drept, societății și a partenerilor de dezvoltare că Republica Moldova a fost lipsită în 2014 de circa 13% din PIB, urmare a fraudelor din sistemul bancar. Aceste fonduri lipsă, inclusiv din rezervele BNM, au fost convertite în 2016 de Guvern în datorie internă de stat, iar întreaga povară a fost pusă pe umerii contribuabililor pentru următorii 25 de ani.

Rapoartele de investigație Kroll indică clar aspectele care urmau a fi investigate pentru a crește șansele de recuperare a fondurilor extrase. Autoritățile naționale competente au mimat sau au făcut prea puțin pentru a avea siguranța unor investigații veritabile și șanse de recuperare. În aceste condiții sunt contraindicate și contrare intereselor publice pachetele de acte legislative

promovate de autorități, fără discuții publice, pe ascuns, în ajun de vacanțe ale deputaților, contrar recomandărilor anterioare ale partenerilor de dezvoltare și care ar duce la protejarea persoanelor implicate în fraude, în special bancare.

Cerem autorităților să stopeze promovarea și examinarea proiectelor de legi care afectează interesul public.

Cerem urgentarea investigațiilor fraudelor bancare și aplicarea procedurilor ce se impun, inclusiv pe plan extern, pentru securitizarea și asigurarea recuperărilor ulterioare.

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
MOLDOVA

Str. „31 August 1989”, nr.98,
of. 205, Chișinău, MD-2004,
Republica Moldova

Tel. 20-34-84, 20-34-85
E-mail:
office@transparency.md
www.transparency.md